

Vak bosszú volt, nem béke

A trianoni diktátumra emlékezett Zirc és térsége

„Nagy-Magyarország széjjeltépve, de élnek még magyarok. Lásd Erdélyt, nézz a Felvidékre, Versailles, Trianon nem volt béke! Csupán vak bosszú aratott” – mondta *Trieblné Stanka Renáta*, Csesznek polgármestere Trianonra emlékező beszédében a zirci Országzászló Emlékműnél. Hozzátette: 1920. június 4-én egy felfoghatatlan tragédia történt, ami azóta is fáj minden magyarnak, függetlenül az országhatár helyétől. Két fiatal harangszó kíséretében felsorolta az elszakított területek nagyobb településeinek neveit.

A térség képviselőjében beszédet mondó *Trieblné Stanka Renáta* ismertette a trianoni diktátum előzményeit. Mint elmondta, Szent István országát nem a harctéren, hanem a tárgyalóasztalnál veszítettük el. – A golyó, amely kioltotta *Ferenc Ferdinánd* életét, belekeverte az országot a nagyhatalmak küzdelmébe, melynek végén a legyőzöttek sorsában Magyarországnak is osztoznia kellett – mondta el a településvezető. Arról is beszélt, hogy Trianon óta felnőtt két generáció, s nincsenek tisztában történelmünkkel. Ez azonban nem az ő hibájuk, hiszen elhallgatások, hazugságok, ferdítések történtek. Az egyik legnagyobb veszteségnek a nemzeti összetartozás érzésének csökkenését nevezte a cseszneki polgármester. Szerinte az elmúlt évtizedek hibáinak kijavításához újabb évtizedek kellenének. „Lesz vajon elég időnk arra, hogy jóvátegyünk elődeink elkövetett bűnét, vagy hagyjuk, hogy széteszen a magyarság?” – hangzott el a súlyos kérdés a *Rákóczi téren*. – Tanult fiataljaink nagy része most is abban látja a jövőjét, ha nyugatra tekint. Biztos megélhetést, végzettségének megfelelő munkát, ehhez járó anyagi megbecsülést kevesen találnak itthon. De vannak csodák, amelyek életben tartották a magyar mentalitást, kultúrát – mondta a szónok. A határokon kívül rekedt, nyolc országban szétszórta élő magyarokról úgy szólt: kézművesek, táncosok, írók, művészek és pedagógusok tudatosan élnek magyarságukat, segítségükkel a mai fiatalok követik a nagyszüleiktől örökölt hagyományokat.

„Nekünk, itthoni szülőknél is kötelességünk gyermekünket úgy nevelni, hogy büszkék legyenek történelmi múltunkra, igazi magyarságtudattal éljék életüket” – hangzott el *Trieblné Stanka Renátától*.

Talabér Márta országgyűlési képviselő egy korabeli tudósítást idézett Trianon kapcsán, és elmondta: 1920. június 4-én, pénteken, magyar idő szerint 16.30 perckor írták alá a világtörténelem legigazságtalanabb békediktátumát. Hozzátette: nem lehet ugyanis szerződésnek nevezni azt az okmányt, amelyet az egyik fél meghallgatása, véleményének figyelembevétele nélkül fogalmaztak meg, az aláírás tehát kényszer hatására történt. Elmondta, a diktátum okozta nemzeti tragédia mélységét és méreteit csak akkor értjük meg igazán, ha a számok tükrében vizsgáljuk a történeteket. A történelmi Magyarország 282 870 négyzetkilométer területéből 103 093 Romániához, 61 633 Csehszlovákiához, 62 092 a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz, 3965 Ausztriához, és 589 Lengyelországhoz került. Maradt 92 963 négyzetkilométer – ismertette az adatokat *Talabér Márta*. Az ország 1910-ben még 18 264 000 főt számláló lakossága 7 000 615-re csökkent. – Több mint 3,3 millió magyar rekedt az országhatárokon kívül. Falvakat szeltek ketté. Száznál is több falut és várost a közlekedési és vízszolgáltatási lehetőségektől vágtak el – mondta el a térség képviselője, aki szerint az adatok Trianonnak csak a fizikai, számokban kifejezhető következményei. Nem tükrözik a történetek okozta, máig tartó lelki traumát, családok százezreinek tragédiáját, a nemzet egészének bánatát, amelyről az előtte felszólaló sem feledkezett meg beszédében.

Gróf *Apponyi Albert*, az 1920-as párizsi békekonferencia magyar delegáció-vezetőjének útját is érintette mindkét emlékező. *Trieblné Stanka Renáta* polgármester a politikus vonatra

való felszállása előtti gondolatát idézte: „semmi jóra nem számítok”. A magyar küldöttség január 7-én érkezett meg Franciaországba, és rögtön házi őrizetbe kerültek – mondta el Talabér Márta országgyűlési képviselő. Hozzátette: hazánk delegációja nem vehetett részt a diktátum megfogalmazását követő vitában, fegyveres katonák és detektívek hada vigyázott arra, hogy senkivel se érintkezhessenek. A diktátum tanulmányozására mindössze egy napot kaptak. „A békefeltételek úgy, ahogy azokat önök szívesek voltak nekünk átnyújtani, lényeges módosítások nélkül elfogadhatatlanok” – mondta a gróf a konferencián. Apponyi arról is beszélt, készen állnak vereségük váltságdíját megfizetni, de kifejezését adta annak, hogy nem ez az újjáépítés egyedüli elve. Francia, angol és olasz nyelven elmondott beszéde nagy hatást gyakorolt egyes küldöttekre, de akkor már el volt döntve minden – hallhattuk Talabér Márta beszédében. A gróf – miután a konferencia véglegesnek nyilvánította a diktátum szövegét – május 17-én visszaadta megbízatását. „Magyarország sorsa megpecsételődött” – zárta gondolatait térségünk országgyűlési képviselője.

Az emlékezőbeszédeket az olaszfalui Szivárvány kórus és *Egervölgyi Dezső*, a Zirci Országzászló Alapítvány kulturális felelősének gondolatai szakították meg, áldást mondott a nemzetre *Huszár Lőrinc* perjel atya, *Vecsey Katalin* református lelkipásztor és *Magassy Zoltán* evangélikus lelkész. A szervezetek és intézmények képviselői elhelyezték az emlékezés koszorúit az emlékműnél.

Zirc Városi Önkormányzat nevében Ottó Péter polgármester és Horváth Ivett önkormányzati képviselő hajtott fejet a trianoni tragédia előtt

Kelemen Gábor